

HRVATSKA PSIHOLOŠKA KOMORA

Na temelju članka 34. Statuta Hrvatske psihološke komore Upravni odbor je na svojoj 68. sjednici od 25. siječnja 2008. godine donio ovaj

PRAVILNIK O PRAVIMA I ODGOVORNOSTIMA ČLANOVA HRVATSKE PSIHOLOŠKE KOMORE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom o pravima i odgovornostima članova Hrvatske psihološke komore (u nastavku teksta: Pravilnik) utvrđuju se prava i odgovornosti psihologa.

II. PRAVA I ZAŠTITA PSIHOLOGA

Članak 2.

Opći cilj psihološke djelatnosti je unapređivanje kvalitete života pojedinaca, skupina i ljudske zajednice što čini temelj prava psihologa na zaštitu njegovog ugleda i dostojanstva.

Prava psihologa naročito su:

- pravo na standard stručnog rada,

Pravo na standard stručnog rada proizlazi iz Standarda psihološkog testiranja, koji su sastavni dio Pravilnika o psihodijagnostičkim sredstvima Hrvatske psihološke komore i drugih standarda koji je donijela Hrvatska psihološka komora (u nastavku teksta: Komora) i osigurava psihologu djelovanje u svojem radu prema utvrđenim pravilima struke.

- pravo na stručno usavršavanje,

Pravo na stručno usavršavanje temelji se na članku 8. Zakona o psihološkoj djelatnosti i odredbama Pravilnika o sadržaju, rokovima i postupku stručnog usavršavanja i prijavi stručnog skupa za usavršavanje psihologa Hrvatske psihološke komore, a osigurava psihologu cjeloživotno usavršavanje u struci.

Pravo se mora osigurati kroz pozitivne propise na način da se psihologu omogući i osigura plaćeni dopust i plaćanje troškova stručnog usavršavanja, a što proizlazi iz članka 32. Zakona o radu.

- pravo na pomoć u stručnom radu

Pravo se temelji na odredbama Zakona o psihološkoj djelatnosti i Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

- pravo na odgovarajuću nagradu za psihološki rad,

Komora donosi, u obliku smjernica, kriterije vrednovanja rada kao stav ispod kojeg minimuma se ne bi smjela utvrđivati nagrada za rad psihologa koja se utvrđuje u propisima i kolektivnim ugovorima.

- pravo na zaštitu pri obavljanju poziva, ugrožavanja ugleda i dostojanstva psihologa.

Komora donosi, u obliku smjernica, minimalne uvjete rada; prati odnos poslodavca prema psiholozima radi poduzimanja mjera u slučaju nepravilnog postupanja prema psihologu; pazi da se ne ugrožava ugled i dostojanstvo psihologa, te da se poštuje psiholog u skladu s odredbama Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

- pravo na materijalno oštećenje u slučaju tjelesnih ili duševnih povreda ili smrti zadobivenih tijekom profesionalne aktivnosti,

- pravo na priziv savjesti,

Radi svojih etičkih, vjerskih ili moralnih nazora, odnosno uvjerenja, psiholog ima pravo pozvati se na priziv savjesti te odbiti provođenje psihološke dijagnostike, tretmana i savjetodavnog rada, ako se to ne kosi s pravilima struke te ako time ne uzrokuje trajne posljedice korisniku psiholoških usluga. O svojoj odluci mora pravodobno izvijestiti korisnika te ga uputiti drugom psihologu.

Ako je psiholog u radnom odnosu mora o odluci izvijestiti svog nadređenog, odnosno poslodavca.

- pravo odbiti psihološke usluge korisniku, koji se ponaša nedolično,

uvredljivo ili prijeteći,

Psiholog može odbiti pružanje psiholoških usluga osobi koja mu prijeteći, nedolično se ili uvredljivo ponaša prema psihologu.

- pravo na etičko ponašanje kolega,

Etičko ponašanje kolega proizlazi iz odredbi Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

- pravo na znanstveno - istraživački rad.**Članak 3.**

U pružanju zaštite prava i zastupanju interesa svojih članova Komora će naročito:

- brinuti o zaštiti psihologa vezano za njegova prava iz radnog odnosa;
- brinuti da cijena psihološkog rada bude odgovarajuća uloženom znanju, trudu i odgovornosti;
- u odnosu na nadležna državna i županijska tijela osiguravati besplatne pravne savjete;
- u slučaju kada Komora ocijeni da je rješenjem ili odlukom nadležnog tijela učinjena povreda prava psihologa pokreće postupak u svrhu zaštite svojeg člana;
- u cilju zaštite ugleda psihologa Komora će reagirati na neopravdane i neutemeljene izjave u sredstvima javnog priopćavanja;
- Komora može zastupati psihologa pred poslodavcem, državnim i županijskim tijelima, ako psiholog to zatraži, a Komora ocijeni opravdanim te ako je to dopušteno prema pozitivnim propisima.

Članak 4.

Član Komore ima pravo koristiti sve povlastice koje Komora ugovori s drugim pravnim i fizičkim osobama, o čemu je Komora dužna osigurati pravovremeno obavješćivanje.

Članak 5.

Član Komore ili njegova obitelj ima pravo na materijalnu pomoć u slučajevima i prema kriterijima koje propisuje Upravni odbor.

III. DISCIPLINSKE POVREDE

Članak 6.

Lakša povreda je svako narušavanje dužnosti i ugleda psihologa odnosno psihološke djelatnosti te Zakona o psihološkoj djelatnosti, Kodeksa psihološke etike i drugih općih akata Komore pri čemu nema trajne posljedice ili je posljedica neznatna.

Članak 7.

Teža povreda je svako narušavanje dužnosti i ugleda psihologa odnosno psihološke djelatnosti te Zakona o psihološkoj djelatnosti i Kodeksa psihološke etike i drugih općih akata Komore, koje ima teže značenje obzirom na važnost, prirodu povrijeđene dužnosti, visinu materijalne štete ili težinu druge posljedice te s obzirom na okolnosti pod kojima je radnja izvršena odnosno propuštena.

IV. DISCIPLINSKE MJERE

Članak 8.

Za teže disciplinske povrede mogu se psihologu izreći ove mjere:

- ukor,
- javni ukor,
- novčana kazna,
- privremeno oduzimanje odobrenja za obavljanje psihološke djelatnosti od mjesec dana do godinu dana,
- gubitak prava na obavljanje psihološke djelatnosti od šest mjeseci do tri godine.

Za teže disciplinske povrede mogu se psihologu vježbeniku izreći ove mjere:

- ukor,
- brisanje iz imenika psihologa vježbenika na vrijeme od šest mjeseci do tri godine.

Za lakše disciplinske povrede mogu se psihologu izreći opomena ili novčana kazna, a psihologu vježbeniku opomena.

Članak 9.

Novčana kazna može se izreći za laku povredu u visini od 2.000,00 do 5.000,00 kn, a za tešku povredu od 6.000,00 do 20.000,00 kn.

V. DISCIPLINSKE POVREDE ZAKONA O PSIHOLOŠKOJ DJELATNOSTI

Ako psiholog obavlja psihološku djelatnost bez osnovne ili posebne dopusnice, čini težu disciplinsku povredu članka 6. stavka 2. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako psiholog koji obavlja psihološku djelatnost ne podnese zahtjev za obnavljanje opće i posebne dopusnice, koje se izdaju na vrijeme od šest godina, i ne priloži dokaze o stručnom usavršavanju tijekom proteklog razdoblja, čini težu disciplinsku povredu članka 8. stavka 1. Zakona o psihološkoj djelatnosti, osim ako to nije mogao učiniti iz opravdanih razloga.

Ako psiholog obavlja psihološku djelatnost nestručno uslijed neznanja i nehaja, čini težu disciplinsku povredu članka 8. stavka 2. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako psiholog obavlja privatnu praksu suprotno članku 12. Zakona o psihološkoj djelatnosti, čini težu disciplinsku povredu.

Ako psiholog, koji obavlja privatnu praksu ne obavijesti Komoru o privremenoj obustavi obavljanja privatne prakse, čini disciplinsku povredu članka 15. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako psiholog ne primjenjuje cijene psiholoških usluga u privatnoj psihološkoj praksi koje je utvrdila Komora, čini težu disciplinsku povredu članka 19. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako psiholog ne čuva podatke o psihičkom i zdravstvenom stanju korisnika psiholoških usluga, uzrocima, okolnostima i posljedicama tog stanja kao profesionalnu tajnu, čini težu disciplinsku povredu članka 22. stavka 1. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako psiholog o podacima za koje postoji obveza profesionalne tajne izvijesti stručnjake kojima su isti potrebni za osiguravanje dobrobiti korisnika ili općeg dobra, a ne naznači da je riječ o zakonski zaštićenim podacima, čini lakšu disciplinsku povredu članka 23. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako psiholog ne osigura odgovarajuće uvjete pohrane i zaštite psihodijagnostičkih sredstava, dokumenata i podataka koji su profesionalna tajna, utvrđene propisima Komore, čini težu disciplinsku povredu članka 24. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako psiholog posebno zaštićena psihodijagnostička sredstva u cjelini ili u dijelovima preslikava odnosno na bilo koji način daje na uvid neovlaštenim osobama, čini težu disciplinsku povredu članka 25. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako psiholog psihodijagnostička sredstva ne upotrebljava sukladno Standardima psihologijskog testiranja koje propisuje Komora, čini težu disciplinsku povredu članka 25. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako se psiholog, koji obavlja privatnu praksu, ne osigura od odgovornosti, odnosno ne plaća naknadu Komori za osiguranje, čini težu povredu dužnosti psihologa iz članka 34. stavka 4. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako psiholog i psiholog vježbenik koji obavlja psihološku djelatnost ne plaća uredno članarinu i ne podmiruje odnosno ispunjava druge obveze prema Komori, čini težu disciplinsku povredu članka 35. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako psiholog vježbenik za vrijeme vježbe ne radi na svim psihološkim poslovima koje mu povjeri psiholog i ne pridržava se dobivenih naputaka, čini težu disciplinsku povredu članka 38. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako psiholog vježbenik samostalno i za svoj račun obavlja psihološke poslove, čini težu disciplinsku povredu članka 38. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako psiholog svojim ponašanjem prema korisniku psiholoških usluga, drugom psihologu, trećim osobama ili društvenoj zajednici povrijedi ugled psihologa, čini težu disciplinsku povredu članka 43. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako se psiholog prema Komori i njezinim dužnosnicima nedolično ponaša, čini težu disciplinsku povredu članka 43. Zakona o psihološkoj djelatnosti.

Ako psiholog nad čijim radom se provodi stručni nadzor odbije sudjelovati u stručnom nadzoru ili ga ometa, čini težu disciplinsku povredu članka 54. i 55. Zakona o psihološkoj djelatnosti

VI. DISCIPLINSKE POVREDE KODEKSA ETIKE PSIHOLOŠKE DJELATNOSTI

Ako psiholog u svom radu i profesionalnom djelovanju povredi temeljna ljudska prava, dostojanstvo i vrijednosti ljudi, čini težu disciplinsku povredu članka 2. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog, kod pojedinca s kojim dolazi u profesionalni doticaj ne uvažava pravo pojedinca na privatnost i tajne, kao i njegovo pravo na samoodređenje, čini težu disciplinsku povredu članka 2. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog pruža usluge i služi se tehnikama za koje nije kvalificiran obrazovanjem, čini težu disciplinsku povredu članka 3. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog pruža usluge dijagnosticiranja, terapijskog rada, supervizije, izvan konteksta profesionalnih i znanstvenih odnosa ili uloga, čini težu disciplinsku povredu članka 6. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog korisnika psiholoških usluga na njegov zahtjev ne upozna s rezultatima procjene njegovog psihičkog stanja, a nisu postojali razlozi iz članka 8. stavka 2. Kodeksa etike psihološke djelatnosti zbog kojih te ne bi mogao učiniti, čini težu disciplinsku povredu članka 8. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog ne ocijeni da bi upoznavanjem korisnika psiholoških usluga s procjenom njegovog psihičkog stanja, korisnika psiholoških usluga doveo u teže psihičko stanje ili ne ocijeni da bi nastale štetne posljedice po korisnika psiholoških usluga, odnosno po druge osobe iz njegove okoline, a to je morao ocijeniti prema pravilima struke, korisnika psiholoških usluga upozna s rezultatima procjene njegovog psihičkog stanja, čini težu disciplinsku povredu članka 8. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog osobe s kojima dolazi u profesionalni doticaj podcjenjuje ili ponižava, čini težu disciplinsku povredu članka 9. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog u profesionalnom radu na bilo koji način seksualno ugrožava ili stupa u seksualne odnose s osobama s kojima dolazi u profesionalni doticaj, čini težu disciplinsku povredu članka 9. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog uoči zlouporabu ili krivu interpretaciju rezultata vlastitog rada, a ne poduzme odgovarajuće korake da ispravi ili na najmanju moguću mjeru svede ovakve zlouporabe ili krive interpretacije, čini lakšu disciplinsku povredu članka 11. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog naplati svoje usluge suprotno odgovarajućim propisima, čini težu disciplinsku povredu članka 13. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog o iznosu naknade za svoje usluge ne obavijesti korisnika psiholoških usluga na početku profesionalnog odnosa, čini lakšu disciplinsku povredu članka 13. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog ne pohranjuje uredno i u skladu s propisima dokumentaciju o vlastitom profesionalnom ili znanstvenom radu, čini težu disciplinsku povredu članka 14. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog psihologijska mjerenja, stručne preporuke, izvješća, kao i psihološke evaluacije i psihodijagnostiku ne temelji na stručno utemeljenim postupcima i tehnikama, čini težu disciplinsku povredu članka 15. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog daje na uvid rezultate psihologijskih mjerenja osobama koje nisu kvalificirane za korištenje takvih informacija, čini težu disciplinsku povredu članka 16. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog ne čuva integritet i sigurnost testova i drugih psihologijskih mjernih postupaka pohranjivanjem na načine koji će onemogućiti kršenje načela i propisa o korištenju testova, čini težu disciplinsku povredu članka 20. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog prikuplja podatke bez suglasnosti uključenih osoba, čini težu disciplinsku povredu članka 21. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog u svojim profesionalnim odnosima ne poštuje prava osoba na vlastite tajne i intimu i ne poduzima nužne mjere opreza da ovaj aspekt odnosa ni sa čim ne bude povrijeđen, čini težu disciplinsku povredu članka 22. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog povjerljive podatke o sudionicima vlastitih istraživanja, o svojim savjetodavnim ili kliničkim odnosima, podatke o korisnicima psiholoških usluga, organizacijama, učenicima ili studentima daje bez pristanka uključenih osoba, čini težu disciplinsku povredu članka 22. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog prije istraživanja ne traži niti posjeduje pismeno odobrenje od nadležnih institucija ili organizacija, a takvo odobrenje je potrebno prema pozitivnim propisima, čini lakšu disciplinsku povredu članka 24. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog provodi istraživanje ne vodeći brigu o dostojanstvu i dobrobiti sudionika, težu čini disciplinsku povredu članka 25. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog, kao istraživač, izvodi zadatke za koje nije stručno osposobljen ili posebno uvježban, čini težu disciplinsku povredu članka 25. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako se psiholog, u slučaju istraživanja specijalnih populacija, ne savjetuje sa stručnjacima za te populacije ispitanika, čini lakšu disciplinsku povredu članka 25. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog prije istraživanja jednostavnim i razumljivim formulacijama ne objasni sudionicima prirodu istraživanja i uzajamnih odgovornosti, čini lakšu disciplinsku povredu članka 25. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog potencijalnim sudionicima ne ponudi da sami odluče žele li ili ne sudjelovati u ispitivanju, nakon što ih je upoznao s njihovim obvezama, ograničenjima, potencijalnim posljedicama i rizicima istraživanja, čini lakšu disciplinsku povredu članka 26. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog ne priskrbi odobrenje od zakonski nadležne osobe ili institucije za osobe koje nisu u stanju preuzeti odgovornost za sudjelovanje u istraživanju, čini težu disciplinsku povredu članka 26. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog krivo informira ispitanike o eventualnim neugodnim aspektima sudjelovanja u istraživanju, a koja bi mogla utjecati na njihovu odluku da sudjeluju (npr. negativna emocionalna stanja koja mogu rezultirati iz sudjelovanja u istraživanju, fizički rizici, bol ili slično), čini težu disciplinsku povredu članka 27. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog nakon istraživanja ne pruži mogućnost onim sudionicima koji to traže da dobiju odgovarajuće informacije o prirodi, rezultatima i zaključcima istraživanja, čini lakšu disciplinsku povredu članka 27. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog prikaže tuđe ideje i podatke kao svoje, čini težu disciplinsku povredu članka 29. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog naknadno utvrdi značajnu pogrešku u vlastitim, već publiciranim rezultatima, a ne poduzme potrebne korake da ovu pogrešku obznani i ukloni, čini težu disciplinsku povredu članka 29. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog objavi, kao originalne, one podatke koji su već objavljeni negdje drugdje, a ne stavi napomenu gdje je objavljena izvorna publikacija, čini težu disciplinsku povredu članka 29. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog koji dobiva na recenziju istraživačke radove, prijedloge projekata, kandidature za stipendije, radna mjesta i slično ne zaštiti tajnost podataka i autorska prava osoba čije materijale recenzira, čini težu disciplinsku povredu članka 30. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

Ako psiholog u javnim nastupima daje netočne podatke koji bi mogli zavesti primatelja informacija, čini težu disciplinsku povredu članka 36. Kodeksa etike psihološke djelatnosti.

VII. DISCIPLINSKE POVREDE PRAVILNIKA O PSIHODIJAGNOSTIČKIM SREDSTVIMA

Ako psiholog upotrebljava psihodijagnostička sredstva iz kategorije «C» bez potrebne dodatne izobrazbe, čini težu disciplinsku povredu članka 6. Pravilnika o psihodijagnostičkim sredstvima

Ako psiholog ne vodi popis posebno zaštićenih psihodijagnostičkih sredstava i ne pohranjuje ih na mjestu koje je zaštićeno od mogućih zloraba, čini težu disciplinsku povredu članka 13. Pravilnika o psihodijagnostičkim sredstvima

Ako psiholog koji je zadužen za psihodijagnostička sredstva, prestane raditi kod poslodavca, a poslodavac nije zaposlio drugog psihologa kojem bi se predala ta psihodijagnostičkog sredstva niti pristane psihodijagnostička sredstva predati u Komoru, a psiholog o tome ne obavijesti Komoru, čini težu disciplinsku povredu članka 14. Pravilnika o psihodijagnostičkim sredstvima

VIII. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 76.

Ovaj Pravilnik objavljuje se na WEB stranici Komore i stupa na snagu osmog dana od objavljivanja.

Broj: 13-281/1-01-08.
Zagreb, 25. siječnja 2008. godine

**PREDSJEDNIK
HRVATSKE PSIHOLOŠKE KOMORE**

Dr. sc. Ljiljana Pačić – Turk, prof.